

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul toii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaie Interesantă”, „Serară-illustrată” și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an.
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau nepol.

ÎN SFATUL MARE AL ÎMPĂRĂȚIEI S'A VORBIT MULT DESPRE ROMÂNII

I-a adus nainte deputatul din Bucovina SIMIONOVICI și P. S. Sa Episcopul HOSSU dela Lugoj.

„LIBERTATEA” adusă ca pildă de prigonire a foilor românești!
— Împăratul a spus că știe că Românii sunt popor credincios!

Dieta împărăției (sau »Delegațiunile», cum i-se zice) fiindu-și ședințele în Viena, jumătatea austriacă a desbătut de sine cererile ministrilor comuni (de obște pentru amândouă țările), și jumătatea ungară iară de sine.

Și în una și în cealaltă din aceste înalte sfaturi, s'a adus vorba despre Românii din țările coroanei ungare și s'a arătat, într'un loc cu vorbe mai tari, în celalalt cu ton mai domol, că întreagă politica împărăției, trebuie să sufere și poate veni în unele neplăcute primejdii din pricina felului cum guvernele ungurești să poartă față de poporul român din Ardeal, Ungaria și Banat!

În jumătatea austriacă a Dietei împărăției s'a ridicat deputatul român din Bucovina, dl Simionovici, care a vorbit mult și pe larg despre Românii Ungariei și starea lor. Că zisese ministrul treburilor din afară ale împărăției (de externe), că împărăția să află azi bine cu toate statele vecine și în deosebi să bucură de vecina România, care e tare aproape cu politica sa de politica împărăției noastre.

Cetitorul vede răspunsul deputatului bucovinean mai jos. Aci mai înșămănăm numai, că Românii din Bucovina, deși-'s abia un păt-rar de milion, totuși dieta Austriei, când a ales pe cei 60 de deputați din sinul seu cari să meargă ca »delegați» (trimiși ai ei) în dieta împărăției, au pus și un Român acolo! Iar dieta ungurească, deși noi suntem aici 3 milioane (de 6 ori câți frații bucovinieni din Austria) n'a vrut să numească pe nici un Român în dieta împără-

ției! Numai chiar casa Magnaților (a bătrînilor) a ales și pe episcopul Hossu dela Lugoj, și așa s'a putut ajunge, ca și în jumătatea ungară a Delegațiilor, să se poată auzi un glas românesc.

Și cuvintele Prea Sfinției Sale le află cetitorul pe larg mai jos.

Aci mai pomenim numai, că la un prînz dat la Curte, Maestatea Sa Împăratul Rege, stînd după prînz de vorbă cu delegații pe rînd, cînd a ajuns să vorbească cu deputatul român bucovinean, i-a zis, că M. Sa știe și e bine încredințat despre alipirea și credința bună a poporului românesc! — Semn că nu i-a scăpat vorbirea deputatului român rostită în ședința delegațiunei! Și fiindcă dl Simionovici a vorbit mai numai despre noi Românii din Ungaria, vădit, ca prin cuvintele sale, M. Sa pe noi ne-a înțeles! Care va să zică Maestatea Sa totuși e încredințat că poporul român e bun și credincios, — deși zi de zi s'feticii sei Maghiari îi șoptesc în urechi vorbe rele despre acest popor!

Suntem foarte mulțumitor deputatului român bucovinean și P. S. Sale Episcopului Hossu, pentru că prin ridicarea lor în sfatul împărăției, au stors dela M. Sa o mărturisire pentru noi așa de prețioasă!

Iacă acum cele două vorbiri însemnate.

Vorbirea lui Simionovici.

Poporul român, a zis d-sa, salută cu cea mai mare mulțumire cele spuse de ministru de externe cu privire la Tripla-Alianță, ca să se lărgească prin alipirea României la politica celor trei puteri centrale.

Țelul acesta însă nu să poate ajunge dacă politica din lăuntru a monarhiei, nu e în potrivirea cu acest țel. Pe cînd Românilor din Austria le este cheșărită dezvoltarea lor, celor din Ungaria li-se răpesc și drepturile cele mai de rînd! Poporul român din Ungaria, care a ținut totdeauna strîns la tron și monarhie să află într'o stare de plîns!

În șovinismul (nesuferirea) lor, Ungurii îi împiedecă în întrebuițarea celor mai de rînd drepturi cetățenești și nu le îngăduie nici cel mai mic drept de a să simți ca popor de sine! O mare nedreptate pentru Români e și legea pentru alegeri azi în vigoare în Ungaria! La cele din urmă alegeri s'au săvîrșit cele mai revoltătoare volnicii și sfîrșitul a fost, că populațiunea românească de peste trei milioane de suflete, are numai 5 deputați, cari au costat viețile alor 8 Români! Cum sunt priviți deputații români în dietă, dovedește cazul Vajda, care, din pricina unei vorbiri ce nu le-a plăcut, a fost împiedecat în slujba sa de deputat aproape un an întreg! Ungurii întîrzie numai de aceea eu legea de alegeri, pentru că nu s'hotărîți încă asupra mijloacelor pe cari să le întrebuițeze pentru maghiarizarea Românilor. Vorbitorul nădăjduiește însă, că Împăratul nu va întări o lege care tînde la nimicirea poporului român celui credincios, ci va cere ca și în Ungaria să se facă o lege de alegeri cinstită. Ce înțeleg Ungurii sub libertatea de presă (de tipar) se poate vedea din faptul că redactorii jurnalelor nemaghiare au fost osîndiți pentru o critică, care în alte țări să face în voia cea mai bună, la 182 ani închisoare și 30.000 cor. amende bănești.

Redactorul ziarului „Libertatea” dela Orăștie, a fost osîndit pentru retipărirea unei vorbiri din dietă, la 8 luni închisoare! Dela dualism (de cînd sunt Ungurii la putere), Românilor nu li-s'a dat din partea statului nici o școală, și chiar înființarea de școli secundare din fonduri proprii, nu li-se lasă Lovitura ce-a voit s'o aplice contele Apponyi poporului român prin porunca sa, în care oprea învățarea religiei în limba maternă, a fost împedecată prin pășirea bărbătească a episcopilor. Că Românii n'ar fi popor credincios, o scornitră a Ungurilor, pentru a-și îndreptăți pornirile lor apăsătoare și prigonii-

toare. Încercările de împăcare pe cari le au făcut în timpul din urmă Khuen și Tisza, nu sunt sincere, (nu-'s cu credință) de oarece acești doi politicieni nu vor să recunoască ființa națională a Românilor.

E însă în interesul împărăției ca putere mare, ca această pace, să se facă! Pacea e însă și în folosul Maghiarilor, ca și într'al Românilor, și de aceea trebuie să se facă.

Face chemare la sfîrșit la ministrul de externe, ca să întrebuițeze toată vaza sa în folosul unei învoiei între Unguri și Români.

Vorbirea episc. Hossu.

Din partea mea primesc budgetul înaintat de dl ministru de externe, și planurile de hotărîri ale dlui referent. Cu bucurie am văzut cu toți, că legăturile dintre statul nostru și toate celelalte, sunt pacinice și avom dară nadejdea că amîndouă statele Monarhiei să vor dezvolta în pace, să vor întări în lăuntru și vor fi în stare să îndeplinească marile chemări pe cari e chemată să le îndeplinească Monarhia pe cursul Dunării, în folosul tericirii popoarelor sale.

Cu bucurie văd mai departe, că dl ministru a arătat legăturile îmbucurătoare cari de zeci de ani sunt între Monarhie și statele balcanice, în întîiul rînd cu România, care totdeauna s'a nîzuit să-și potrivească politica ei după politica Monarhiei și să fie împreună cu noi înainteluptătorii păcii din inima Europei.

Ceea-ce m'a îndemnat pe mine să iau cuvîntul, este că, precum și alte dăți, așa și acuma, să aud aici vorbiri, dar mai mult numai aruncături de vorbe singuratică, cari, după credința mea, nu slujesc la întărirea încrederii împrumutate, mai ales în ce privește legăturile cu Românii. Anume dl delegat Mezösy Bela, vorbind despre schimbarea legii de alegeri, — despre care nu voiesc să vorbesc acuma, pentru-că nu să ține de locul acesta, — a spus că aducerea legii la naționalități și mai ales la Români, ar deștepta tîndere spre România!

Nu știu care va fi soarta votului universal, nu știu ce va fi urmarea lui, dar sunt dator poporului între ai cărui fi credincioși mă socotesc, să declar cu toată sinceritatea și liniștea, că urmarea

legii noue de alegeri, nu va fi aceea de a da naștere la tinderi în afară și să crească astfel de tinderi. Pentru-că, o susțin liniștit, că de o mie de ani, de când locuiesc pe țărmiile acestor patru riuri Români și Maghiari alături unii de alții, n'a fost nici o singură mișcare, când poporul românesc să fi dat dovadă de tinderi de acestea. La ori-ce dată a curs sîngele fiilor Ungariei, au fost acolo totdeauna și Românii alături cu Ungurii și Sirbii și toate celelalte naționalități, și împreună și-au apărat patria!

Nu vreau să vă plictisesc, vreau să arăt numai două cazuri triste, când Românii au ridicat armele în contra Ungurilor. Acestea au fost răscoala lui Horea-Cloșca și cazul din 1848. Despre revoluția lui Horea-Cloșca să poate stabili în mod hotărît, că a fost curat o mișcare agrar-socială, n'a avut nici o tendință naționalistă, mai ales că pe atunci chestia de naționalități era un lucru necunoscut. Ba o spun, că și mișcarea din 1848 a avut un imbold agrar (plugăresc, pentru pămînt). Știm doar, că lupta s'a dat în jurul iobăgiei și pentru încetarea acesteia! Știm, că atunci când glasul ce striga după libertate, a pătruns până la țară, chiar în ținuturile sudice, unde locuiesc eu, Sirbii și Românii s'au alăturat la aceea mișcare și au luat armele să eluete libertatea. Numai spre toamnă s'a întors roata. Nu vreau să intru în amănunte, dar și mâni nechemate au putut ațîța sufletele, dar a ațîțat și aceea, că învingerea raportată au căutat să o arate în ridicarea limbii maghiare, atacînd drepturile limbilor naționalităților!

Repet însă, în intîiul rînd, mișcarea n'a avut ascuțit politic, ci social-economic, o mișcare pornită pentru ștergerea iobăgiei, și repet, că nu s'a înfîmplat nici-odată de când Românii trăiesc alături de Maghiari, ca neamul românesc, or numai o parte a acestuia sau vreun partid, să se fi năzuit să se despartă de Monarhie, în primul rînd de Ungaria, să iasă din sfatul țarilor coroanei sf. Stefan!

Un indemn al acelor lupte e și imboldul, de a-și susține viața. Cum a spus și contele Tisza, că dacă să va întări țara aceasta, atunci naționalitățile nu trebuie să caute să se fericească în alte părți, ba e și în folosul statelor mai mici din vecinătate, așadar și al României, aa să se alătore la Monarhie, și sunt încredințat, că ministrul de externe va lucra pentru ajungerea acestui scop în măsura mărită, fiind vorba totdeauna aici și de binele monarhiei (împărăției).

Ea de aceea mi-am luat voe să spun toate acestea, pentru-că vreau să rog pe toți membrii, ca pe viitor să nu mai folosească astfel de cuvinte, cari fac numai sînge rău în inima multor cetățeni simțindu-se ei atinși în dreapta lor mîndrie, cu care pot privi în trecut, fără ca cineva să

poată zice, că și-ar fi vărsat în ori-ce vreme sîngele pentru patrie! Dacă-i așa, atunci doresc, ca pe viitor să fie tot așa și trebuie să ne nixuim, ca prin înălțurarea unor neînțelegeri și prin încetarea volnicilor, să întărim patria și prin aceasta împreună cu celalalt stat al monarhiei, conduși de înțelepciunea domnitorului nostru, să-și împlinescă marea chemare.

Onorată comisie regnicolară, revizuați numai multele procese politice, cari au fost pomenite în cealaltă delegație, și veți vedea, că nici unul n'a fost pornit pentru „tradare“ (vînzare) de patrie, ci pentru ațîțare națională, și până acuma încă nici un ziarist n'a fost înfierat cu acuza „tradării“ de patrie!

Imi repet dară rugarea: să ne păzim de o vătăma simțămintele drepte, — pentru-că nu o să ducă la dragoste, iar fără asta nu este înțelegere, și fără înțelegere patria nu să poate întări așa, precum o dorim uoi, cari ne iubim patria din inimă curată!

UNELE—ALTELE

Dr. Ștefan C. Pop,
a vorbit în dietă.

În dietă, ca totuși să se isprăvească ceva și din partea partidului „muncii“, să desbete acum, în fața băncilor goale, planul de lege alăutuit de ministrul de justiție Székely, despre schimbarea „legii civile“. În ședința de Sîmbătă la dezbaterea acestui plan de lege a luat parte și deputatul român **Dr. Ștefan C. Pop**, vorbind și de astă-dată frumos, plin de credință și desfășurînd și cu acest prilej unele din plîngerile multe și drepte, ale neamului nostru. Deputatul român a fost ascultat cu multă luare aminte de toate partidele ungurești. A spus între altele că nu primește noul plan de lege, de oarece în cele mai multe locuri e în contradicție cu legile fundamentale ce chezeșuesc drepturile a 12 milioane de cetățeni nemaghiari, și e în contradicție cu drepturile chezeșuite naționalităților prin legile de până acum! Așa paragraful 134 zice ca toate scrisorile înaintate judecătorilor, să se facă numai în limba maghiară! Paragraful 229 nu ia în samă sărbătorile românești, et. etc., lucruri ce până acuma, batăr pe hîrtie, mai erau cinșite! Dacă s'ar întoarce din mormînt ungurul înțelept Deák Ferenc, — spune deputatul nostru, — ar zice că moștenirea lui e călcată de păgîni. Nenorocirea e că prea sunt mulți mîntuitorii țării. Legea de naționalități era menită să apere drepturile firești ale naționalităților. Prin legea ce să aduce să nimicesc cu totul și până în 10 paragrafi din legea naționalităților. Nu mai voiți să ne mai respectați limba nici unde-i vorba de făcut dreptate între oamenii Vă folosiți

de tîlmacii cari întorc pe dos adevărul prin întortochierea cuvintelor se: și fără înțeles. Cere ca limba română și cea slovacă și germană, să fie luate în seamă la pertractările judecătorilor, apoi sumarele judecătorilor de prima instanță, să poată fi făcute și în limbile naționalităților. Fiecare popor are dreptul de a-și căuta dreptatea în limba sa!

Apostolie economică.

Șirul de adunări economice vestite prin „Tovărășia“ adausă la numărul trecut al „Libertății“, s'a început și să urmează.

Dumineca trecută a fost o reușită adunare în Caransebeș. Popor și inteligenți din loc și jur au ascultat cu drag cuvintele dlui V. C. Osvadă, despre tovărășii peste tot și despre „Reuniunea proprietarilor de vite“ în deosebi, precum și ale dlor Tr. Iarca și Teod. Vulpe, funcționari ai Reuniunii, toți străduindu-se a povățui poporul nostru cum ar putea ieși mai bine din robia economică în care geme! — Dup'amiaz dl V. C. Osvadă a ținut despre tovărășii o prelegere deosebită teologilor și pedagogilor în seminar. Iar sara dl Iarca, tot acolo, prelegere specială despre asigurarea vitelor. Toți tinerii — cu vrednici lor profesori, — au pus în vedere, că în vacanțe să vor face în satele lor adevărați apostoli ai acestor idei economice sănătoase!

A doua zi (la Archangeli) dl Osvadă a fost în Mehadia, dl Iarca în Făget și dl Vulpe în Topolovețul-mare, — urmînd aceeași apostolie a tovărășiiilor.

Azi, Joi, dl Osvadă e în Blaj. Amănunte asupra acestor cuminți propovediri economice, va aduce foaia „Tovărășia“ în numărul ei cel mai apropiat.

Un învățător renegat. *George Șubu* se chiamă pe românește învățătorul-director al școlii de stat din Micălaca, Szabó György. *George Șubu* era pe vremuri învățător la școala românească din Beregsău (comit. Timiș). N'a fost însă mulțămînt cu pînea amară din care trebuie să mîncească dascălul român, lui i a trebuit școală de stat, a voit ca viața lui întregă să-și bată joc de dulcea limbă a părinților sei. Cu suris de om hiclean pe buze, a primit să fie ucigașul sufletelor plîpînde și nevinovate. Sa făcut învățător de stat, schimbîndu-și numele. De atunci, când din întîmplare să întîlnea cu cuture prieten de pe vremea când era și lupu miel, Șubu privea năuc în altă parte, ori pleca ochii, iuțîndu-și pașii... Dar, Dzeu nu bate cu bîta — vorba românilui. Renegatul Szabó György, asemenea tătucului lor Burdea, s'a luat și el sârmanul răsplată, căci azi în urma meritelor patriotice, — înfundă temnița, prins fiind cu falsificare de cambii în sumă de peste 10.000 coroane. Pe vecsele a falsificat numele inspectorului seu, *Varjassy*.

SINGUR...

Redactorul „Gazetei Transilvaniei“ dl *Victor Branisoe*, și-a început la Seghedin acum 3 săptămîni pedeapsa de 6 luni pentru un articol din „Gazeta“. Cînd a intrat în închisoare, mai erau acolo doi arestanți, un țaran slovac și un domn pentru „duel“ (bătae în săbii). Aceștia însă și-au împlinit zilele de sihăstrie și acum, precum aflăm, redactorul român să afie singur singurel în arestul de stat. Cei trei panduri și un „strajameșter“ și „directorul“ arestului, îi păzesc acum numai pe dsa singur. Noroc încă pe stat cu gazetele astea românești, că altfel s'ar trezi că-i s'au scumpele temniți — geale.

Dlui Branisoe, ca și dlui *Dr. Cassiu Maniu* închis la Vaț, — le dorim de nou tîrie sufletească dela Dzeu, ca să și poată superta uritul închisorii...

Alegerile pentru congregații.

S'au îndeplinit și alegerile pentru congregații. Ca și la alegerile pentru dietă, oamenii administrației (deregătoriile) și-au pus toate puterile ca alegerile să iasă pe placul lor, — doar și sfatul comitatului e o mică dietă (dieta comitatului), aducătoare de legi, punătoare de dări și împărțitoare de slujbe. Lucrul acesta ei îl înțeleg. Românii nostri doar nu-l înțeleg nici acum, și dau lupta vrednică în prea puține locuri pentru câștigarea de scaune de astea în congregații.

E adevărat însă și aceea, că legea pentru aceste alegeri are o scădere ciudată. E prescris, că votarea să se înceapă la ora 9 înainte de amiaz și la 4 după amiaz să se închee. Cînd au făcut legea, și au zis: În un cerc de alegere pentru comitat, nu-s mii și mii de alegători. Iacă cîteva sute, dar să fie și o mie, toți pot vota dela 9 până la 4, că alegerea nu să face ca la dietă, cu graiul și cu atîta opăceală, ci cu ședule, merge om după om și își pune ședula în urnă (vasul de adunat bilețele) și așa votarea merge repede. Până la 4 d. a. ea trebuie să fie gata. S'a pus rînduiala asta cu gînd bun în lege. Dar în țară la noi slujbașii zic, că lor de-aceea le-a dat D-zeu cap, să afie chipul de a-și bate joc de lege! Și l'au aflat! Minunații „inventatori“ (descoperitori) sunt Ungurii dela Baia-de-Criș, în românescul Zaránd. Ei acum 6 ani eu descoperit leacul și acum încep a-l folosi și alții pe alte locuri, — cu izbindă patriotică de minune! Anume cei din Baia-de-Criș, fiind-că abia au ca 120 voturi ungurești-jidovești din 7—800, au probat receptul: Hai să slobozim noi la vot întîi Baia noastră, și cu fiecare votant atîta tîndălim și încurcăm vremea, de trece vre-o zece minute până i-se ia votul. Cel mult 2 pe pătrar de ceas, pe cîas votează 8—10 inși; noi cu ai nostri 100 de inși din Baie, umplem vremea până colo pe la 2 ore după amiaz. După ei mai lăsăm un sat din care ne spune notarul, că cîpătăm voturi și iacă ora 4 d. a. sosită și, după slova legii, vestim că s'a împlinit vremea de votare, cine a ajuns la vot bine, cine nu, n'avem ce-i face!

Așa au făcut și așa ne-au bătut la Baia-de-Criș cu cîteva voturi, oînd noi mai aveam afară peste

300 alegători de față, cari n'au ajuns la vot.

Receptul ăsta l'au luat acum Brădenii, și ne-au „bătut“ și la Bradl Dacă și asta să poate numi „bătae“... Noi vedem că e o bătae, dar e bătaia lui Dzeu pe capul țării, nu alta. Că aceste mișeli toate să vor răzbuna odată. Că nu poate lăsa Dzeu să biru nesfârșit răul și mișelia în lume!

Așa apoi e mirare că de pildă noi Românii din comitatul Hunedoarei am putut reuși și în cele 3 locuri în care am reușit! Iacă unde cine au fost aleși:

La Romos (lingă Orăștie) nici nu s'au cercat oamenii slăpînirii să pună contra-candidați. Au fost a, leși dnii: Dr. I. Maior, adv. Iliu-Vas. C. Os v a d a, dir. Hunedoara, V. Domșa protpp Orăștie, Dr Tr. Fronțiu protpp Orăștie, Adam Basarab, preot Romos.

La Băiță: Dr. I. Papp, adv. Brad, Dr. V. Bontescu, adv. Hațeg, Dr. Cornel Moldovan, medic Băiță, Aron Roman, preot, Luncoiu-de-sus, Dr. Aug. Străitariu, adv. Hațeg, Ioan Perian, pr. Cristior, Iuliu El Cosma, Sebastian Rusan, Ioan Moțiu și Nicolae Păcurar, propr. Seliște.

La Dobra: Dr. St. Chirilovici, cand. adv. din Il a, dir. Emanuil Suiaga, preot, Nicolae Iuga, propr., Dumitru Datea, propr., Nicolae Herbay (bublea), Iacob Stopel, toți pe 6 ani, iar pe 3 ani: Iosif Morariu, protpp, Andreiu Leșnican, dir. de bancă, Petru Hădan, preot, Nicodin Ardelean, proprietar și Ioan Oieș-dian.

La Hațeg a fost ales dl Dr. C. Popescu, protpp.

La Baia de Criș au fost aleși și dintre Români dnii: Dr. Nerva Oncu, adv., Savu Stănilă, preot, Nicolae Florea, inv. și Ioan Jurca, preot.

La Peșteana: Dr. Iacob Radu, vicar, Hațeg, încolo tot streini.

La Hunedoara: protpp. Ioan Popu.

La Orăștie: Vas. Domșa, prtp, Gregoriu Vulcu, negustor și Silviu Dămian.

*

În comitatul Aradului au reușit Românii în vre-o 6 cereuri deplin, în altele în parte. Anume:

La Peșca a biruit lista românească scoțînd aleși pe dnii: Vas. Goldis, Dr. A. Movac, Vas. Ciorogar, Fodor Orga și Iota Șiculan.

La Cermi: Sever Bocu, Dr. C. Ardelean, Cornel Ursuț și I. Popovici.

La Șiria: Roman Ciorogar și Dr. Emil Monția.

La St. Martin: Corn. Grozda și Vas. Mornăilă.

La Chișineu: Ion Ardelean, Ioan Țeran și Nicolau Grecu.

La Cînteu: Dr. Adr. Popescu și I. Jivan.

La Agriș: Rom. Motoarca și G. Pop.

La Orlaia: Dr. N. Oncu, Dr. Sev. Ispravnic, G. Balta și Nas. Alp.

La Comăuș: V. Mihulin.

*

În comitatul Caraș-Severinului încă să dă o luptă întetită. Nu cunoaștem încă sfârșitul ei la încheierea foii.

— Lupte mai viguroase s'au dat în comitatul Albei (precum am scris) și în al Sibiiului.

— În alte comitate lumea s'a interesat prea puțin de aceste alegeri, deși ele sunt atât de însemnate pentru popor și bunurile lui!

Tolstoi, a murit.

Approape nu este cetitor de cărți sau de foi, care să nu cunoască numele lui Tolstoi. E scriitor rus, care prin scrierile sale s'a făcut renumit și mare nu numai la poporul rusesc, ci în toată lumea. Abia ieșea de sub tipar vre-o nouă scriere de Tolstoi, și în zeci de limbi era tradusă și dată spre gustare sufletească și altor popoare. Și a ajuns așa mare prin temeul moral și iubitor de de aproape pe care își clădea el toate scrierile și propoveduirile sale prin ele. Scrierile lui sunt ținute ca o nouă și mare evanghelie ce voeste, în chip maestru a face pe oameni mai buni, mai îndurați, mai drepți unii cu alții, mai vrednici a să numi fapturnile cele mai desăvârșite alui Dzeu.

În deosebi mare a fost iubirea lui pentru popor, pentru această mulțime pe care razimă toate celelalte feluri de trepte de oameni, dar pe care atât de mult îl nesocotesc mulți din cei ridicați mai sus.

În viața lui, nemulțumit de felul cum să poartă cu poporul oamenii statului, ba și cei ai bisericii Tolstoi a izbucnit uneori în scrierile sale contra oamenilor care conduc statul, precum și contra circumitorilor cu greșeli ai bisericii, încît lumea îl lua de curat răzvrățitor contra statului și bisericii, deși el nu pe acestea așeză-minte, ci pe oamenii cu apucături rele ajunși la cirma lor, și zbiciuia! Dar atât era de mare vaza lui, încît statul n'a cutezat să-l facă proces, deși pe alți scriitori ruși, pentru scrieri mult mai blinde, îndată îi trimitea în ocele de plumb ale Siberiei. Cei dela cirma bisericii însă, i-au făcut proces și sinodul bisericii rusești l'a declarat rătăcit pe Tolstoi pentru oarecari scrieri și învățături alese și l'a scos (escosmunicat) din sinul bisericii răsăritene. Și fiindcă el nu și-a bătut capul cu hotărîrea asta a mai marilor bisericii, — și murind în starea asta de certat nu cu biserica, ci cu oamenii dela cirma ei, — acum Tolstoi va fi îngropat fără ceremonie religioasă. Totuși înmormîntarea lui va fi măreață, și vor vorbi la sicriul și la groapa lui arătorii cei mai mari ai neamului rusesc și ai altor neamuri.

Interesant e felul cum a murit Tolstoi. El, deși pornit de jos din oameni săraci, ajunsese acum bogat, căci pentru scrierile lui îi aduceau bani ca cu lopata scoțătorii de foi și de cărți. Și el nu să bucura de asta. Că sufletul lui era tot pentru poporul cel sărac, și-i era năcaz că el are belșug, deși propoveduește cîntea pentru viața cea simplă și săracă a poporului. Gîndul ăsta îl supăra mereu și nainte cu 2 săptămîni, el a fugit de-acasă în miez de noapte, vrînd să părăsască strălucirea și belșugul din jurul său și să se întoarcă la viața celor simpli, săraci, lipsiți! A plecat de familia n'a știut nimic de el. În rătăcirea sa asta însă, s'a răcit pe drum și, ațrînd de 82 ani acum, a căpătat aprindere de plămîni și în o săptămîină a fost mort. În felul său și-a ajuns scopul. Dela simplu și sărac a început, și n'a murit în mijlocul strălucirii și belșugului casei sale, ci în loc strein, simplu și mai sărac.

Despre acest mare bărbat, dăm următoarele date:

Tolstoi, e omul, mai potrivit zis, a fost omul, care s'a ridicat până la cele mai uriașe înălțimi ale gîndirii.

Născut din o veche obîrșie prusiacă, strămoșii lui s'au făcut Ruși și și-au vărsat în atîtea rînduri singele pentru noua lor țară. Prin muncă cînstită, ținînd în mîni de-a pururi cumpăna dreptății și pîrghia adevărului, ei au ajuns la rangul nedat tuturor: la rangul de conte.

Leo Tolstoi, marele mort, a văzut lumina zilei în anul 1828 în satul Iasna-Poliana, districtul Tula. Părinții și-i perde încurînd, pe mămă-sa la vîrsta de 3 ani, iar pe tatăl-său la 10 ani și viața lui de aci încolo e o rătăcire neîntreruptă pe valorile vieții. Ajunge la școlile din Moscova, unde îl ține o mătușă a sa, dar o perde și pe aceasta și atunci e nevoit a pribegi la un alt neam al său, în colțul depărtat al Rusiei, în Caucaz. Nenorocirile acestea au făcut pe tinărul Tolstoi foarte simțitor și viața i-se părea atît fără de rost. După-ce petrece vre-o 2 ani pela universitate, pleacă la moșia sa dela țară și și pune de gînd să ușureze sarcinile țaranilor și să-i facă mai fericiți. Viața însă, nu să potrivea deloc cu planurile sale! Ce era să facă? S'a întors de nou în vrtejurile vieții mari și a intrat în armată. A luat parte la războiul dela Crimeea, la 1857 și a gustat toate tainele și greurile vieții de soldat. Sătul apoi și de această viață, după războiu, iese din armată și să retrage la țară pentru totdeauna. La vîrsta de 32 ani să însoară și ia de soție pe fata de 18 ani a unui profesor de universitate din Petersburg.

Acum să începe o nouă viață alui Tolstoi. El să dă cu trup cu suflet scrisului, și după-ce încă pe vremea, de cînd era în armată, să făcuse cunoscut prin cîteva scrieri mai ușoare, acum iasă la iveală ca un scriitor de frunte! Una după alta îi ies de sub tipar cărțile nemuritoare, ca: „Război și pace“, „Ana Korenina“, „Sonata Kreutzer“, vestite și azi în toată lumea, și altele.

După-cum înaintează cu vîrsta însă, să face tot mai gînditor și mai mult îl frămîntă gîndurile asupra rostului vieții!

Sprîjinit pe natură, croiește învățături noi, cari prînd rădăcini adînci în păturile poporului. Urmasrea acestora e un fel de religie nouă, secta tolstoiană din Rusia, care trăiește numai după învățăturile propovăduitorului.

Acestea învățături l'au adus în neînțelegere cu biserica, care l'a scos din sinul său ca pe unul ce-i abate credincioșii.

Mare și de mare însemnătate a fost Tolstoi și ca om iubitor de popor. Pentru țaranii de pe moșia sa a ridicat școli bune, spitale, apoi și alte mijloace de îmbunătățire a sortii lor. Dragostea asta a lui pentru tot ce-i subjugat să reoglîndește mai bine în faptul, că, înbrăcat în haine de țaran, el, deși conte, nu să sfia a merge la muncă pe cîmp în rînd cu lucrătorii săi, că nu să rușina a și crol însuși hainele, și ale coase, — dînd pildă și altora, a nu lăcomi după haine dela șatră!

Vestea morții lui Tolstoi a stărnit în toate neamurile mari păreri de rău, căci el a fost într'adevăr un om mare al vremilor noastre.

Literatură

„Războiul nostru pentru neatinare“ de George Coșbuc.

Cuvine-se să pomenim la acest loc și de George Coșbuc, alt scriitor al neamului nostru, care deși ardelean de naștere, ca și I. Gorun, a trecut și dsa de mulți ani Carpații, ca să respire mai curatul aer al Țării libere.

Coșbuc e unul dintre cei mai mari scriitori ai neamului nostru, care de a scris poezii fără păreche la noi, apoi nu cu mai puțină măestrie a mînuit peana și în poezii. „Războiul nostru pentru neatinare“ e una dintre cele mai alese cărți ce le are literatura românească, și totodată una dintre cele mai potrivite a fi răsplîndită în popor. E scrisă anume pentru popor din încredințarea ministerului român de culte, și, ca să poată fi cumpărată de ori-ce om sărac, să vinde ieftin din cale-afară, cu numai 95 bani.

Măestrul scriitor al cărții ne zugrăvește în ea icoane din războiul Românilor și Rușilor cu Turcii în anii 1877—78, și cu atîta dibăcie și măestrie adună și scoate la iveală deosebita vitejie ale soldaților români, încît te înduioșează până la lacrimi, ori te face să stringi pumnii de mînie!

Ori-ce casă românească să și țină de o plăcere și bucurie a cumpăra această carte, cu care s'ar mîndri și străinii, de ar avea asemenea ei.

Cetînd'o, sufletul ți-se înalță și simți înviorîndu-se în peptu-ți singele românesc, și simți mîndrie că te-ai născut Român!

Cartea să poate căpăta la „Librăria Națională“ a dlui Seb. Bornemisa din Orăștie, cu 95 fileri și 10 fil. pentru postă. (Cărți singuratică neplătite, posta nu le primește, numai pachete mai mari).

APEL!

Avem onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului, că însoțirea economică-comercială „Mugurul“ în sezonul aceasta a luat măsuri pentru a se putea lipsi de agenți generali în afacerile cu altoi de viță, de-oarece acești agenți, răul fost necesar până acum, cari costă mult și suntem siliți a-le da proviziuni din ce în ce mai mari, în detrimentul clienței, fiind siliți a urca în măsura proviziunilor și prețul productelor pepineriilor noastre, pot fi ușor înlocuiți prin inteligenții nostri dela sate, dîndule acestora ocaziune de cîștig frumos, fără de a avea osteneală mare în schimb.

Cu acest prilej ne luăm voie a ruga pe toți dnii preoți, învățători, comercianți români, etc. din ținuturile replantînde cu vii altoite, de a lua înșiși în mîna conscrierea de comande pentru procurarea de altoi.

Însoțirea plătește fie-cărui agent comunal, (preot, învățător, comerciant, jude comunal), care însinuă comande în massă, după efepuirea în regulă a acestor comande, 6% proviziune din valoarea brută a comandelor în bani sau la dorință în altoi de vie.

Tot această proviziune o plătim și pentru mijlocirea comandelor de semănături pentru sezonul de primăvară 1911.

Informațiuni detaliate precum și listă de prețuri, eventual cărți pentru conscrierea de comande, trimitem la cerere gratis și franco.

(907) 1—3 „Mugurul“
Însoțire economică-comercială
Bilisabetopole (Eszébetváros)

Dieta.

In 16 Novembre s'a deschis de nou dieta la Pesta. Lumea privește cu o înțeleasă curiozitate să vadă odată așternută pe lucru dieta asta nouă a partidului „muncii“, care să mai deschise în toamnă odată, ba de 2 ori, și totdeauna deputații au fost trimiși acasă să mai odihnească, că ministrii cei de „muncă“ nu i-au pregătit încă nici un plan de lege ceva, ce să-i aducă nainte spre cumpănire și judecare! Acum s'a pus zi nouă de întrunire a dietei. Dar ziua dintii a adus o frumoasă uimire ministrilor și lumii ce să interesează de noua dietă:

Cînd președintele dietei vrea să deschidă ședința, nici 20 de deputați nu erau de față! Pe bănbile guvernului numai ministru de justiție: Székely stă cu fața îngrijorată și nu înțelege cum de puternicul partid al muncii nu-și ia nici atîta osteneală, ca să vie la cea dintii ședință?

Președintele stă de vre-o cinci minute nemișcat și așteaptă și tot nu să mai adună barem 40 de deputați cîți cere legea de dietă. La urmă, el deschise ședința cu cîți sunt. Deputatul Ugron înse privește înspăimîntător în dreapta și în stînga și-i ride sufletul de bucurie, că partidul „muncii“ dă bancrot cu dragostea de muncă la cea dintii ședință! El face luător aminte pe președinte, că nu-s de față atîta deputați cîți să cer! Notarii dietei alegă la telefoane și chiamă la deputați de prin oraș de pe la hotele. În sfîrșit s'au adunat ca duși cu gîlțul 40 de inși; așa apoi ședința să putu deschide. Să cere să se declare verificat (înțarît) protocolul ședinței trecute. Deputatul Polonyi, arată, că pentru asta nu-s de ajuns 40 de deputați, ci trebuiesc cel puțin 100.

Președintele își pleacă ochii, roșește și trebuie să ridice iar ședința, pe motiv că dieta nu-i în stare a aduce hotărîri.

Partidule contrare guvernului, rîd și își bat joc de oamenii „muncii“.

Acum alte alergări după deputați. Stafetele pleacă în toate părțile, telefoanele zurnuie. Iaca nainte casei dietei încep a veni pufăind automobile și trăsuri. Și suta tot nu să stringuie!

Abia la unsprezece ceasuri dieta să poate deschide iară, spre a aduce mici și neînșămbrate hotărîri. Așa s'a trecut ședința întii a dietei „muncii“ despre care o foaie maghiară scrie:

Ne pică obrazul de rușine.

«E acesta partidul muncii? După-ce a trîndăvit vre-o jumătate de an, astăzi s'a adunat din nou, ca să-și înceapă odată lucrările. Și le-a început frumos de tot, că președintele dietei nici ședința n'a putut-o deschide, nefiind de față nici patruzeci de oameni (din 413 cîți deputați are

dieta)! După-ce apoi cu chin cu vai au mai adunat pe cîțiva inși, s'au pomenit că tot nu sunt de-ajuns, ca să poată aduce hotărîri. (In dieta să cer, ca cel puțin 100 de deputați să fie de față, cînd se aduce o hotărîre).

«In Iulie s'au imprăștiat deputații și de-atunci dieta numai în două rînduri s'a mai deschis, dar în amîndouă rîndurile numai cîte o zi a ținut sfatul, deoarece guvernul n'a avut ce-i da de lucru! După-ce dar aproape jumătate de an au trîndăvit și au strigat în largul țării, că o să ducă la îndeplinire atîtea și atîtea trebuințe arzătoare ale țării, s'a vădit că deputații partidului „muncii“ dorm încă jumătate la 12 ore (la amiază), ori cutreeră munții la vînat! Dieta asta n'are nimic cu țara, și țara cu ea! Aceasta e adunătura unor oameni, cari privesc dieta drept bursă (locul de tîrguri mari, în care să încheie cele mai mari geșefturi). Țara întregă tînjește de greutate și fiecare cetățean așteaptă o lecure a relelor dela minunata dietă, zidită pe malul Dunării, porțile aurite ale acestora însă sunt închise, și înlăuntrul oamenii încheie geșefturi și spun povești. Ce le pasă lor, că poporul n'are ce mânca?» *As Est.*

Alegerea dela Brad.

Brad, la 19 Nov. 1910.

D-le Redactor!

Am căzut!. Cine ar fi gîndit ca într'un ținut curat românesc și într'un centru cu atîta inteligență românească ca Bradul, să să poată întîmpla, o alegere pentru congregație, — atît de rușinoasă? Acela n'a putut să se teamă de așa-ceva, care nu și-a putut închipul că „drăguța“ noastră de administrație să fie în stare a face atîta volnicie!

Dar — cel ce știe că la noi să pot întîmpla cîte-odată și minuni, una fiind că puterea e în mîna „fraților Maghiari“, altă fiind că între noi nu-i unire cum ar trebui să fie, — acela nici că s'a mirat din cale-afară din scandaloasa alegere dela Brad. Și mie mi-se pare că au fost mulți cari nu s'au temut de nici un rău, căci deși s'a știut că cît de în grabă o să avem alegere pentru congregație, ai noștri au stat am putea zice cu mînile în sîn. Abia cu o săptămîună înainte s'au adunat cîrturarii noștri de au făcut candidările, iar poporul, puterea, ostașii, nu au știut nimic. Par'că n'avea nimeni nici o grijă. Chiar joi dimineața cînd s'a constituit conducerea alegerii, abia au fost doi domni de-ai noștri acolo, căci ceialaltii „căpitani“, să preumblau prin piață fără nici un gînd. (Curat ca la Tarnava în 1848). Asta-i una din pricinile căderii noastre, iar ceialaltă e: Ziua alegerii a căzut pe zi de tîrg. Încă de dimineață, Ungurii cari sunt măiestri și-au lăsat marfa în piață și au venit în grup la casa orașului unde era să se fie alegerea. Apoi Nemții cu toți oficianții lor și — spre rușinea noastră — cu lucrători români, aduși dinapoi ca sclavii mînați de stăpîni!. Apoi în-

treagă ceata dela pretură, cu scriitori, și dela casa comunală, apoi toți Jidanii și mulțime de jandarmi. Alegerea au hotărît să se țină în cancelaria pretorială, un loc minunat pentru alegere, fiind sus în cat (în rîndul de sus al casei.)

Aci apoi s'au pregătit toate, s'au rînduit toate cu atîta blăstămăție și mișelie, încît să fie de nainte asigurată izbînda celor ce își bat joc de legile țării cînd e vorbă a le aplica față de poporul român!

Cînd intrai pe poartă te întrebau pantru jandari că „ai țidulă“? căci altmîntrelea nu te lăsa să intri. Aci dacă intrai odată, apoi nu mai era iertat să ieși! Cînd apuca-i de trepte în sus era alt împănăt care iar te ispitea că ce „țidulă“ ai? Mai în sus pe gang era alt jandarm. De aci intra-i într-o odăiță strîmtă și întunecoasă (și puturoasă), unde era un subnotar și alții, cari luau țidulele dela oameni și le dădeau de ale lor! Aci trebuiau să aștepte fie care alegător cîte 2—3 ciasuri întregi. Ușa era încuiată și păzita de un jandarm care slobozia cîte 5—6 inși în altă odaie, ceva mai luminoasă avînd și o fereastră. Aci țineau lemnele pentru foc și ceva arhivă. De-aci apoi lăsa tot cam la un pătrar de oară cîte un alegător, după-ce trecușă prin atîtea vîmi. Mi-am făcut închipuirea, că dacă ar fi și în văzduh atîtea vîmi pînă la ceriu, apoi nici un suflet unguresc nu ajunge să vadă fața lui D-zeu, — dacă cumva vor avea și ei suflete.

Dacă ajungeai cu noroc pînă la masa cu comisia, apoi te întreba că cum te chiamă și a cui ești? Dacă cumva nu știai că să spui cum ești scris în listă și spuneai altmîntrelea, te scotea afară că „n'ai vot“. Tot căuta jidanu în listă și o întorcea în mîna, și și dacă găsea numele, să făcea că nu-l vede, ca să treacă vremea, fiind-că la patru oare d. a. e pusă de lege încheierea! Și ei asta doreau să sosească odată. Că a lor votase pe încetul toți. Și cumpenise ei așa, că de dimineața dela 9 ciasuri pînă după amiază la 4, să nu poată vota mai mult de 2 (două!) comune, în care știau ei că au nădejde. Ba chiar și de aci din Brad, au votat mai numai Nemții, Ungurii și Jidanii, pe care li vedeau cu haine negre, iar cei cu haine albe și cu suflete curate ca portul lor alb, — pe bieții Români nu-i lăsa u gendarmii, tot mereu li dădeau napoi, să mai aștepte. Abia străbătea cîte un alegător de-aceștia ca prin urechile acului printre ceialaltii. Hessz Imre, slujbaş la pretură, era în sala de alegere și sta la ușă, pe care dumnealui o descuria din cînd în cînd de vîra capul ca să vadă că nu-i careva de-a lor. Dacă nu vedea de ai lor, închidea iară ușa și o încuia, iar dacă era de-a lor striga: „Gyere N. úr!“ Așa cîte un eias trebuiau să aștepte Români la ușă pînă

să gătai cei cîțiva ai lor. A lor să imbulzau și împingeau la ai noștri, cum a făcut Szántó József, un ungur pitic numai o mîna de om de a împins pe George Costea un om cinstit și bătrîn. Iar László Antal colopariu, pe care l'au imbagătit Români noștri din Zarand, să împingea și suduia la un om cinstit, că nu i-a făcut loc să meargă Dumnealui mai iute la vot, încît a venit un jandarm care străjuia la ușă de a întrebat că cine face larmă? Dar arătîndu-l oamemii pe el, iar el luîndu-o cu ungureasca, rămasă așa. Cumpărați numai dela el Români!

Asta a ținut așa toată ziua. Cînd a sosit oara 4 s'a dat de știre că s'a încheiat alegerea! Și era încă aci comuna Vaca cu toți alegătorii și mulți de-ai noștri de prin alte comune, — căci cum zis numai pe două, în care știau că au oameni de ai lor, le-au făcut să ajungă la rînd și la vot.

Așa apoi, am căzut. Am căzut? Nu. Ci ni-s'a răpit dreptul prin mișelească răstălmăcire a legii, prin întoarcerea ei pe dos și bătaie de joc!

Doi inși de-ai noștri au fost și arestați: dl Inv. Iosif Bărna din Vaca și dl Vasile Damian, fiul dlui deputat V. Damian. Iosif Bărna a voit să vie la votare. Cînd să între pe poartă, îl întreabă un jandarm că: „ai țidulă“?

— „Ce aveți Dvoastră să mă întrebați?“ fu răspunsul dlui Bărna. Tocmai atunci veni și un om beat să între și el. Un jandarm li împinge de olaltă și omul cel beat — care era în capu gol — lovește în obraz cu capu pe Iosif. Asta să mînie și face larmă că ce au cu el? Atunci un jandarm li ia nainte și să bagă cu el în casa orașului. nu știu ce-i spune că ies amîndoi afară și li pace. Să întîlnește dl Bărna apoi cu Krasznay Béla, primarul Bradului, care îl întreabă că ce-i cu el de face larmă?

— E rău domnule cu noi, că numai atîta avem noroc că suntem mulți, iar D-voastră puțini, și încă faceți ce vreți cu noi. D'apoi dacă ați fi Dumnevoastră mulți și noi puțini? — Ne-ați pune jos de tot!..“ Krasznay strigă pe un haiduc, apoi pe jandarmii cari erau la poartă, să-l închidă pe acest răzvrător! Aceia de loc veniră la el și ziseră:

— În numele legii ești arestat! Pășește înaintel!

— D'apoi de ce, dle? că n'am făcut nimic?

— Hai numai! Și îndată li luară înaintea lor și li arestară.

Intr'aceea fiul, Vasile iun., a dlui deputat, a zis cătră jandarmii să-i deie pace omului nevinovat. Pentru asta fu prins, bătut cu patul puștii și arestat și dînsul!

Așa vezi e la noi „pe bună dreptate“...

Dar în tot răul este și ceva bun! Din patima asta pot luvăța și oamenii noștri ceva, și anume:

Să fie unire între ei și când o mai fi ceva alegere fie-care să fie la locul lui cu bărbăție, ținând unul cu altul ca ferul! Să se facă o rînduire mai bună, din vreme, nu în ceasul al treisprezecelea. Inteligența să vie cît de des în atingere și înțelegere cu poporul, nu numai atunci cînd are arzătoare lipsă de el! Că poporul nostru e popor bun și ascultător, dar nu e luminat de ajuns. Trebuie dar lumină! Iar aceasta o poate primi din foi bune, pentru a căror răspîndire să stărnească toți cărturarii. Apoi cărticele bune, de care avem și care e păcat că rămîn necetite de oamenii din popor. Apoi cîte o vorbă bună dela fruntași, care să intre la inimă omului, să-l cucerească și să-l scoată din neștiința sa.

„Pădureanu“.

NOUȚĂȚI

Zăpadă și ger mare s'a lăsat de-odată și pe neașteptate peste țară. De unde Sîmbăta trecută era încă toamnă frumoasă, Duminecă dimineața ne-am trezit cu ploaie mestecată cu zăpadă. Luni tot cam așa. Marți dimineața zăpadă groasă coperea case și strade și cîmpuri. Acum suntem în plin ger ea la bobotează!

Producțiune de lăsarea postului.

Producțiune împreună cu petrecere, arangiază „Secția industrială“ a „Reun. econ. rom. din Orăștie“, în scop filantropic, Duminecă, la prinderea postului, în sala hotelului „Transsylvania“.

Program: „Ideal“, de G. Coșbuc, declamațiune de dl Petru Manole. „Bade zău o fi păcat“ „Cîntă puiul cucului“, de Dr. T. Brediceanu, „Te-am așteptat“, de G. Vasiliu, cîntate, cu acompaniare, de dsoara Maria Vasilca. — „Cum povestea o bunică“, dialog de St. Braborescu, predat de dna Elisabeta Ciontea și Vasile Herța. — „Slugă la doi stăpîni“, comedie în 2 acte, de Goldoni-Bărsan, jucată de dș. Ana Rusu, dl Iacob Herța, dl Antoniu Belomiri, dl Pavel Boșorogan și dl Nicolae Murza. După producțiune, dans. Insignii pentru dans 20 bani. Bilete să vind înainte la „Librăria Națională“ a dlui S. Bornemisa (casele „Ardelenei“).

Concerte militare dă muzica militară din Orăștie, în fiecare Duminecă seara, dela 8 până la 11—12, seara. Publicul stă la mese așternute. Deja de 3 Dumineci concertează, spre plăcerea și desfătarea publicului, care o ascultă cu drag în sala „Transsylvania“.

Aviz / Pedagogii cursului al III-lea din Sibiu, vor arangia a doua zi de Crăciun aici în Orăștie (Transilvania) un Concert împreună cu dans. Venitul venit curat va fi destinat bibliotecii școlare din loc. Vestim de pe acum publicului despre acest concert, de care ne bucurăm.

Medic român în Alba-Iulia. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am început praxa medicală în Alba-Iulia, piață, lângă farmacia domnului Virgil Vlad. Cu stimă Dr. Corneliu Dărămuș. med. univ. specialist în boale de femei.

Ajutorul cercului Pui

pentru nenorocirii prin potop în Caraș.

Dl Epejesy István, pretore în Pui, a întreprins o colectă (adunare de milă) în toate comunele din cercul pretorial Pui, pentru nenorocirii din comitatul Caraș Severin. Umblînd însuși din sat în sat, a adunat daruri benevole în sumă de 1920 cor. 61 fil.

La suma aceasta destul de frumoasă, au contribuit locuitorii din următoarele comune:

Pui cu 305 cor. 90 fil.; Sălășul Superior 249 cor. 10 fil.; Nucșoara 154 cor. 14 fil.; Petros 156 cor. 76 fil.; Barul Mare 112 cor. 90 fil.; Sălășul Inferior 34 cor. 40 fil.; Malaești 7 cor. 54 fil.; Paroșpeștera 77 cor. 85 fil.; Corojești 20 cor. 30 fil.; Vaidei 19 cor. 64 fil.; Șerel 42 cor. 34 fil.; Riu Alb 50 cor. 50 fil.; Matiești 36 cor. 64 fil.; Ohaba de Piatră 28 cor. 02 fil.; Băiești 51 cor. 44 fil.; Rușor 31 cor. 54 fil.; Galați 56 cor. 50 fil.; Fizești 72 cor. 20 fil.; Feder 26 cor. 30 fil.; Riu Bărbat 48 cor. 80 fil.; Livadia de Cîmp 104 cor. 80 fil.; Livadia de coastă 58 cor. 60 fil.; Uricu 37 cor. 10 fil.; Ponor 36 cor. 80 fil.; Ponor Ohaba 24 cor.; Hobița 36 cor. 90 fil.; Barul Mic 39 cor. 60 fil.

Suma aceasta s'a și trimis la locul său.

Modul împărțirii banilor să va publica pe cale oficială din partea ministrului de interne.

Laudă să cade dlui pretor pentru zelul urătat în ajutorarea celor nenorocii și laudă bunului popor din comunele înșirate, pentru mîna darnică cu care au dăruit. Dumnezeu să răsplătească.

Advocat nou în Oravița. Am onoare a face cunoscut că mi-am deschis cancelaria advocațională în Oravița, strada principală Nr. 982. Cu stimă Dr. Nicolae Hubian avocat.

Și-a dat singură foc. În comuna Mad, care să află în partea dela miază-noapte a Ungariei, să scrie, că soția unui negostor bogat, cu numele Neuman Adolf, care era mamă a zece copii, s'a urcat în podul casei, și a vărsat spirt pe haine și și le-a aprins apoi.

În curînd a luat foc și coperișul casei, și pe cînd s'a putut stînge focul, nenorocita femeie era arsă.

Degete scumpe. În orașul New-York din America, s'a întîmplat, că în una din acele fabrici unde zi de zi se întîmplă ote o nenorocire, pe mîna muncitorului Robert Jenchins a căzut o grea rudă de fer, care i-a rupt toate cele cinci degete. Muncitorul a pîrît fabrica, și judecata aflînd, că nenorocirea s'a întîmplat din vina fabri-

cei, a judecat-o să plătească muncitorului drept despăgubire 5000 dolari (în bani de-ai noștri 25.000 coroane).

Fabrică de praf de pușcă aruncată în aer. Din Londra să dă de știre, că fabrica de praf de pușcă din Paotingtu a luat foc făcînd explozie, (aprindere cu spargere și azvîrlire în văzduh).

Nimicirea a fost grozavă și să zice că nu numai în locul acela ci și în împrejurime, n'a mai rămas nici piatră pe piatră! Douăzeci și trei de oameni și-au pierdut viața, iar doisprăzece foarte greu răniți.

Petreckeri

— Despărțămîntul Blaj al «Asociațiunii» invită la producțiunea teatrală, ce-o va aranja Sîmbăta în 26 Noemvrie n. 1910 în hotelul Univers la oarele 7^{1/2} seara. Venitul să va foiosi pentru procurarea unei Scene.

COLERA

E aci iarna și această pacoste încă nu s'a trecut de tot! Bîntue încă și acum în unele părți ale țării și mai ales în josul ei, unde frigul n'a început încă. Iată ce să scrie din comuna Zsoblya (între Dunăre și Tisa):

„...La noi colera bîntuia încă în dragă voe, pe lîngă toată truda ce și-o pune întru împedecarea ei medicul de cerc. Deunăzi a scris ceva medicină pentru un bolnav, care a murit însă. Familia răposatului a început a povesti, că bolnavul a murit de doctoriile scrise de medic.

Cînd a auzit-o asta satul, s'au răscolat cu toții împotriva doctorilor și într'o adunare ținută în grabă, au hotărît a da medicina unui căne, să vadă, ce i-să întîmplă? Cănele, bine înțeles, n'a putut-o mistul și și-a dat duhul. Ca fulgerul s'a lătit după asta vestea, că domnii vreau să scape de ei, de săracii oameni de rînd, și pentru aceea li otrăvesc! Zile de-arîndul nici un bolnav n'a voit să mai guste doctoriile și urmarea a fost, că au mai murit încă vre-o șase inși! Abia au izbutit doctorii să facă pe țărani să înțeleagă, că numai binele li-l vreau, și că prin încăpățînarea lor numai sieși își strică.

În alt sat, în Palona, trei muncitori au treout cu luntrea la Vucovar și s'au îmbătat. Cînd au trecut iară acasă, noaptea tîrziu, i-a ajuns setea și-au beut apă din Dunăre. Azi toți sunt bolnavi, iar unul dintre ei a și murit“.

Din toate acestea să vede, că de cele mai multe-ori, colera prinde din nebăgare de samă. Curățenia și grija însă, apără de această boală molipsitoare.

Profesorii americani la universitatea din Berlin. E aproape un an de zile de cînd s'a început schimbul de profesori universitari între Germania și America. E un lucru foarte cuminte acesta. Profesorii de

universitate, oameni de știință, crescuți în cultura naintată germană să duc să răspîndească lumină între iscușii americani, iar cei din „lumea nouă“, conducătorii culturii în viitor, crescuți în deplina libertate a gîndirii, încărcăți cu toate armele culturii moderne, vin să dea și tinerilor nemți din ceea ce e propriu al lor, durînd astfel o punte de mare folos pentru viitorul apropiat, între America și bătrîna Europă.

De curînd doi profesori americani renumiți, Münsterberg și Smith, au venit la universitatea din Berlin în locul alor doi profesori de aici, cari s'au dus să ție locul lor a universitatea din New York. Li-sa făcut primire frumoasă. Profesorii schimbați după ce au fost salutați cu bucurie din partea rectorului, la sosire, fiind de față și împăratul Wilhelm, au vorbit tinerimei, nepus de frumos, unul, Münsterberg, despre: efectul culturii germane în străinătate, celalalt, Smith, despre literatura americană. — După prelegeri împăratul a stat ore întregi de vorbă cu luminații profesori, vorbind cu ei tot lucruri de știință. Profesorul Smith a spus colegilor săi nemți, că e raritate să găsești un om care să cunoască atît de bine literatura americană, ca și împăratul Germaniei.

Cea mai frumoasă revistă românească din Ardeal: *Luceafărul*, să află de vînzare la: „Librăria Națională“, din Orăștie. Prețul unui număr costă 50 fileri. A sosit număr nou!

— Tot aici să vinde și *Neamul Românesc*, bineîntocmita foaie politică a învățatului prof. univ.: Nicolae Iorga dela București. Prețul unui număr 15 fileri.

Iubire pîn' la moarte. În comuna Pincehely (cott. Tolna), și-au pus zilele trecute sfîrșit vieții doi tineri: mirele și mireasa. Faptul în sine n'ar vrednici multă vorbă, dar împrejurările, cari au dus pe aceste două suflete la gura mormîntului, sunt atît de neobicinuite. Trista lor poveste, următoarea este:

Cu vre-o trei ani mai înainte, ajunsese în capitala țării, în Budapesta, George Sabo, flăcău tiner, și căpătase lucru la fabrica de fer, »Ganz«. Era unul dintre cei mai harnici muncitori și făcuse parale frumoase. Ce-i drept și avea pentru-ce să muncească bietul om. În sat el avea mireasă pe cea mai frumoasă fată, cu care împreună țesea atîtea vise de viitor. În fiecare săptămână aproape își scriau tinerii; dar odată, dela fată carte n'a mai venit de loc. Nu știa sărmanul om cum să înțeleagă lucrul acesta și aștepta mereu să-i audă iar de veste. După vre-o două luni apoi, primi din nou scrisoare, dar nu dela fată, ci dela tatăl ei. Bătrînul scria flăcăului să-i dea de știre, cum o mai duce și că fata ce mai face, deoarece ea de două luni a plecat la Budapesta, să slujască, numai ca să fie în apropierea lui.

Din clipa primirii acestei scrisori flăcăul își perdu liniștea. Cutreera zi și noapte toate localurile tainice ale Budapestei, că doară doară și-a

NOUȚATE SURPRINZĂTOARE!

10 lucruri, cu numai 4 coroane:
 Un orologiu aurit Anker precis, cu lanț, merge
 garantat pe 3 ani; 1 cravată modernă de mătase;
 3 năfrâmi fine; 1 inel cu imitație de prețioase;
 garnitură de podoabe pentru doamne; 1 colier de
 perle orient, 2 brațare elegante, 1 păr. cercei cu
 apă patent; 1 oglindă de toaletă, 1 portmoneu de
 piele; 1 păr. bumbi de manșete, 3 Doubleg cu închisori
 din lână; 3 obiecte de lux, interesant pentru
 bărbați și bătrini; 1 tricou fințat de scrisori de amor
 pentru domni și dame; 20 obiecte de corespondență
 în vală peste 500 obiecte de trebuință în casă. Toate
 costă numai 4 coroane. — Trimitere cu Ramburs prin
 casa de expediție centrală vieneză: (910) 1-1

F. WINDISCH, Krakau, G/109.

N.B. Pentru ce nu convine, banii napoi.

ATENȚ!

**4 părechi de ghete
 cu numai 8 coroane 50 fileri.**
 Din cauza îngrămădirii plăților
 mai multor fabrici mari, am fost
 încredințat să desfac un mare nu-
 măr de ghete (păpuci) sub preț
 de fabricare! De aceea eu vînd ori-
 cui 2 *perechi* de păpuci bărbătești
 și 2 *perechi* pentru femei, cu șinor-
 de piele, galoși, negri ori bruni, cu
 tălpi de piele prinse tare cu cue,
 foarte eleganți, fasonul cel mai nou,
 mărimea după număr. Toate 4 pă-
 rechile costă numai 8 cor. 50 fil.
 (897) Le trimite cu ramburs 1-1
Exportul de ghete A. Gelb,
KRAKAU, Nr. 40.

Casă de vânzare!

Casa din Orăștie, de pe dru-
 mul țării Nr. 33 să vînde
 din mână liberă. A să adresa la:
 (891) 3-4 **Rudolf Antoni,**
 Orăștie, Drumul țării nr. 8.

Vinzare totală

de *palării de dame*, cu prețuri
 adînc scăzute, la modista Dna
 Binder, Orăștie, piața mare
 Nr. 3. (921) 2-8

A ieșit de sub tipar și să află de vânzare:

„Calendarul Național“ pe 1911.

E fără păreche între Calendarele române dela noi! Prin mulțimea chi-
 purilor sale minunate, și cari nu să pot găsi nicăiri aiurea, »Calenda-
 rul Național« de pe 1911 e cel mai frumos și mai interesant între toate
 Calendarele românești!

S'au tipărit numai un număr restrîns, cît știm că să trec repede.
 Cel-ce doresc a le avea, să grăbească, că să n'urămînd fără ele. Mai frîu
 nu să pot tipări altele!

Vederi din Davos.

Vederea orașului Davos, din care marele Vasile de Stroescu
 a trimis în anul acesta jumătate de milion coroane ca dar pentru
 ajutorarea culturii române în Ardeal și Ungaria!

Casa în care a locuit V. Stroescu în Davos, și din care
 a trimis minunatele sale daruri E un palat mareț cu 5 rînduri, care
 e sfințit și ajuns pentru noi istoric, prin darurile ce din acel palat s'au
 răvărsat spre noi.

Scrisoarea Stroescu.

Scrisoarea dlui V. Stroescu către „Libertatea“ cînd re-
 dația l'a rugat să-i dea fotografiile. Insași scrisoarea e fotografată și
 așa e dată în Calendar, că fiecine vede slova lui Stroescu,
 scrisoarea mîinii lui însași! — Și alte vederi din Davos.

Apoi vederea hotelului »Palace Hotel« din Montreux, la mar-
 ginea lacului de Geneva, în Elveția, loc minunat, la care s'a dus ma-
 rele nostru binefăcător după-ce a plecat din Davos.

Biserica românească din Baden.

Dela Montreux dl Stroescu a mers la Baden-Baden, în Ger-
 mania, și acolo și-a luat foarte frumoase fotografii (chipuri) ale *bise-
 ricei românești* din acel oraș atît de departe în lumi stre-
 inel E o biserică scumpă zidită de fostul Domn al Moldovei *Miha-
 lachi-Vodă Sturza* de pe la 1844—45. Mulți Români nici n'au mai
 auzit de ea, decum s'o fi văzut!

Dl Stroescu a avut marea bunătate a descrie însuși pe sama
 »Calendarului Național« al nostru, acea biserică și a ne trimite atît
 chipul ei din afară, cît și chipul mareț al iconostasului și
 al unei statue (monument) din lăuntrul ei. În »Calendarul Național«
 pe 1911 cetitorii află *descrierea făcută de însuși dl Stroescu*, a acestei
 foarte frumoase biserici românești din depărtatul oraș nemțesc.

În acelaș Calendar cetitorii află fotografiile dlui Vasile de Stroescu
 așa cum era el la vîrstă de 32 ani (chip până acum ne-dat de nici o
 foale dela noi!), apoi cum era la 40 ani și cum la 48 ani.

Tot aci chipul inginerului *Aurel Vlaicu*, cel de care atîta să
 mîndrește azi neamul românesc; chipul *mașinei lui de zburat*,
 chipul lui în *zbor pe sus*, cînd abia să vede cît o pasere, și apoi:
 chipul *căsuței părintești* alui Vlaicu; chipul curții părinților lui, etc.
 chipuri cari iară nu le-a mai arătat nimenea și nu să pot găsi aiu-
 rea, fiind ele fotografate anume pentru »Calendarul Național«!

Chipuri istorice.

Chipul cînd Stefan-cel-mare ară cu Polonii prinși în jug locul
 unde i-a bătut în Codrul Cosminului, făcînd o poiană nouă în mijloc de
 codru, botezată de atunci »Dumbrava-Roșie«.

Chipul cînd capul lui Băthory Principele Ardealului bătut de Mi-
 hai-Viteazul, e adus de Săcui naintea lui Mihai pe tîpsie

Afînd de foarte vrednică lucrarea Atelierului de țesătorie din Orăștie, Ca-
 lendarul nostru din astan a dedicat mai multe pagini acestui atelier național. Să
 dau în el chipuri foarte frumoase, cari nu s'au arătat aiurea!

O *cupertă (învăditoare)* foarte frumoasă împodobeste *Calendarul Na-
 țional pe 1911: În cele patru colțuri patru icoane frumoase: Sus BISERICA
 DELĂ CEBEA cu GORONUL LUI HOREA; alături MORMINTUL
 LUI A. IANCU, cu crucea și îngrăditura lui, jos: Chipul lui A. IANCU
 și alături o țesătorie din Atelierul dela Orăștie. Printre ele țesătură româ-
 nească după albumul dsoarei Minerva Cosma. E însași cuperta o icoană
 națională foarte drăguță și de preț!*

Incolo: vederi dela potopul din Bănat, cari aiurea nu s'au mai dat!
 — Apoi feurite chipuri din lumea mare!

— De cîtit material foarte ales: poezii, nuvele, glume etc.

Prețul lui.

Scofînd noi *Calendarul acesta* astan și mai mare ca anul trecut cu
 20 pagini depline, și mai bogat ca ori-cînd în chipuri neîntrecute de inte-
 resante, și împodobindu-l cu o cupertă frumoasă și scumpă, — am fost
 siliți a-l urca prețul cu 2 cr. (4 fil.). Să vînde dar astan cu 40 fil.

La 10 exemplare plătite deplin, să dau două pe de-asupra și să tri-
 franco (posta plătită) acasă!

Cel ce cumpără 15-25 ex. le capătă cu 14 cr. (28 fil.), dela 25 în sus,
 cu 12 cr. (24 fil.) unul, — trimise franco (posta plătită de noi!).

— FĂRĂ BANI SĂ DAU numai la oameni nouă bine cunoscuți
 din anii trecuți ca plătitori cinștiți, precum și la abonenți vechi și bine
 plătitori ai noștri.

Trimiteți banii la:

Admin. „LIBERTATEA“ Orăștie (Szászváros).

„MUGURUL“

Insoțire economică comercială, Elisabetopole (Erzsébetváros)
 (Kisküküllő vm.)

!! Altoi de viie !!

Calitate distinsă pe lîngă
 prețurile cele mai moderate,
 soiuri de vin și de masă,
 soiuri de vin și de masă,
 viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță
 europeană cu rădăcină, — de vânzare la

Insoțirea economică „Mugurul“: Elisabetopole:
 : : comercială : : „Mugurul“ (Erzsébetváros, Kisküküllő m.)

Material disponibil în altoi peste
 două (2) milioane!

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă!
 La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni
 — plătire pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț curent și instrucțiune gratis și franco.
 Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoi-
 tului și manipularea școalei de altoi. 1—

Replantați-vă viile cu altoi dela firma română!

Birou de informații.

Cunoscînd multele lipsuri ale publi-
 cității românești din provincie, m'am
 hotărît să deschid în **Budaposta**
Birou de informație și
Agentură Românească.

Ori-ce informație relativ la petițiile înaintate la
 ministerii și alte foruri, ori-ce informații comer-
 ciale și în general în *ori-ce cauză*, dau în res-
 timp de 2-3 zile ori-și-cui, rezolvînd toate che-
 stțiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vor-
 besc în persoană cu referențial cauzei
 și rog rezolvirea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comer-
 ciale și comandă.

Prețuri moderate, serviciu prompt,
 informații detaliate. (9.4) 1-10
 La avis aștept la gară.

L. OLARIU,
 Budapest, Lajos utca 141 III/19.

Atențiune!

**50.000 părechi de ghete!
 4 părechi de ghete
 cu numai 8 cor. 50 fileri.**

Pentru îngrămădire de plăți, mai
 multe fabrici m'au înputernicit să
 vînd un mare număr de ghete sub
 prețul de fabricare. De aceea eu vînd
 ori-cui 2 *perechi* de ghete pentru
 doamni și 2 *perechi* de ghete cu și-
 nor pentru dame, de piele, bruni
 ori negri, galoși, cu tălpi de piele
 prinse cu cue, de tot elegante, fa-
 sonul cel mai nou. Mărimea după
 număr. — Toate patru *perechile*
 costă numai 8 coroane 50 fileri.

1)5 Trimite cu rambursă 2-2

P. LUST, Export de ghete
 Krakau, I/8.

Schimbul permis ori banii napoi.

Pește sărat de tot soiul,
 din magazinele
 băncii de credit din Brașov, tri-
 mite cu posta sau cale ferată cu
 prețurile cele mai ieftine, primind
 aruncă sau cu rambursă, (929) 2-10
Josef Huttmann, Brașov.

(905) **ANUNȚ.** 1-6

Viță altoită de tot felul
 de soiuri;
 foarte bine lucrată și desvol-
 tată să vînde cu prețuri ieftine
 la școala de viierit alui
Nicolae Bojiția,
 Szászsebes, strada Tăului nr. 12.

Mare surprindere!

Ocazie defelul acesta numai ai în viață!
600 de obiecte numai cu 4-20 K.
 1 orologiu de precizie aurit, cu
 lanț, pentru care să dă garanță de
 3 ani, o cravată elegantă, de măt-
 să, la modă, 3 batiste, 1 strălucit
 inel pentru bărbați, cu peatră scumpă
 imitată, 1 garnitură de podoabe fe-
 meiești elegante, 1 frumos collier
 de margaritare orientale, podoabe
 femeiești la modă, cu copcii libere,
 2 brațare elegante, 1 păreche de
 cercei frumoși cu copcii libere, 1
 minunată oglindă de buzunar pentru
 toaletă, 1 portofel de pele, 1 păre-
 che de botoni pentru manșete din
 aur double de 3 grade, cu copcii
 libere, 1 foarte elegant album pen-
 tru ilustrate, cu cele mai frumoase
 regiuni ale lumii, 3 obiecte comice,
 bune de distracție pentru tineri
 și bătrîni de opotrivă, 1 carte prac-
 tică pentru corespondență de dra-
 goste între dame și doamni, 20 de
 obiecte de corespondență și mai
 mult de 500 de obiecte necesare
 într-o casă. — Toate acestea, cu
 toate că ceasul singur plătește
 suma aceasta de bani, se pot că-
 păta numai pentru **4 cor. 20 fil.**
 Obiectele să trimit cu rambursă,
 ori cu trimiterea înainte a banilor
 pe adresa: (909) 1-1

Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.
 N. B. Cine comandă 2 pachete, ca-
 pătă rabat un briciu englez prima. Pentru
 cel accorăspunzător, banii se retrimite

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articolu de vânzare!), cât și soiuri de vin: rizling, mușcateler, etc.

să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC** DIN BOBALNA

lingă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobilna, fiind foarte bine grijite, nu le-a făcut nici o stricăciune, altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, să trimită **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-Vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBILNA“

a dlui Dr. A. Vlad: Băbolna, u. p. Szászváros.

NB. Pentru viierii din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobilna crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenască. La șes, frește, și priiește cu atât mai ușor. (832) 11—

Curelar și șelar!

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că mi-am deschis în **Orăștie**, Drumul țării, în curtea dlui Simion Corvin, atelier (lucrătoare) de

CURELAR și ȘELAR.

Pregătesc hamuri și frîne dela cele mai fine și de lux, până la cele mai simple! Folosesc numai material prima dela fabrici de renume, așa că frînele și hamurile lucrate de mine, sunt de o trăinicie neîntrecută! — Prețuri cât pot mai ieftine.

Asemenea pregătesc șezuturi (ziț-uri) de trăsuri, de lux sau mai simple, după plăcere. Materie prima!

Am lucrat șapte ani de zile în Sibiiu, Mișcolț, apoi prin Slavonia, Viena, Pesta, Graz, etc. la ateliere de primul rang, câștigându-mi praxă frumoasă!

Țin și lucru gata!

Ioan Coma,

m. curelar și șelar în Orăștie
Drumul țării (casele Corvin).

8-5

Tinăr

cunoscînd limba Română, Maghiară și Germană, vânzător de coloniale, delicatose aperitive și beuturi. Avînd practică, caută post. Adresa o dă redacția. (900) 2-2

Doi învățăcei.

In prăvălia de ferărie alui **Ioan D. Bârsan** din Săliște (Szelistye, Szeben m.), află imediată aplicare 2 băeți cu 1-2 clase gimn., ca învățăcei, pe lingă condițiuni favorabile. 3-3

Atențiune!

Să atrage atențiunea asupra noului depozit de spirt din Orăștie, — unde să poate căpăta cel mai ieftin și nefalsificat Spirt, precum și Licuoruri, Vinuri, în detalii și în mare! (844) 8-12

Fritz Chrestel
în Orăștie, Plața poliției.

Vițe de viie altoită!

să află de vânzare la „Prima societate română de vițe de viie altoită alui **Teodor Pêrvu și soții**“ din **Ternova, Nr. 15** (comitatul Arad), cu cele mai ieftine prețuri, anume:

Viță altoită în verde cu rădăcină, cl. I, altoită pe Rip. Portalis și Rupestris, 1000 fire cu 200 cor.

Viță altoită în verde fără rădăcină, cl. I, 1000 fire cu 100 cor.

Viță altoită în uscat (altoi lemnoase) cl. I, 1000 fire cu 160 cor.

La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis!

Cine comandă (cere) mai multă viță, capătă rabat însemnat!

Cei ce fac comandă, sunt rugați a trimite 1/4 parte din preț, ca arvună.

(875) 4— **Teodor Pêrvu și soții,**
Ternova (Arad megye).

Rudolf G. Brașșai

atelierul de tâmplărie fină pentru mobile și de măsurit pentru edificii —

gătește mobile în execuție artistică, apoi aranjamente moderne de locuințe, cancelarii, școli, și tot felul de localuri.

Lucrări de edificii și de portale, după stil și cu prețuri favorabile.

Planuri și preliminare de spese, — gratis!

In **ORĂȘTIE** (Szászváros)

Strada spitalului nr. 1/a,
casa proprie.

(605) 20—

(890)

Societatea pe acții

3-14

HOLANDEZĂ

pentru asigurări asupra vieții

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

în **AMSTERDAM.**

Direcțiunea pentru Ungaria: **Budapesta, VIII., Rákóczy-út 1.**

La finea anului 1909 avea sume asigurate peste **358 milioane coroane!**

Suma totală a rezervei de premii: **107 mil. 216.324-96 K.**
A plătit asiguraților până acum: **96 mil. 370.016-33 K.**

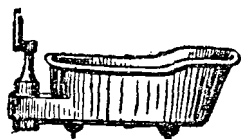
Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere: Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și Reprezentanții Societății din țara întreagă, precum și

Dirigența pentru Ardeal: **Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) — și jur:**

Fritz Prediger iun. **IOAN PAVEL și HEINRICH SCHUNN,**
Brașov, Str. neagră 14. **Învățători în Sebeșul-săsesc.**

Vanele de bae Stuchlichs.

O vană numai 40 cor.

O vană de încălzit numai 24 cor.

Încălzește în 1/4 de oră 150 litri de apă, pentru care îi trebuie cărbuni de lemn numai de 10 fleri. Lungimea fundului vanei 122 cm. — Înălțimea de 60 cm. —

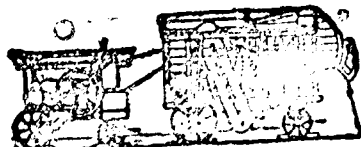
Comandele să efectueze imediat și să trimită cu rambursă, prin:

Gustav Stuchlich,
Entengasse 17,
Sibiiu (Nagyszeben).
(488) Saggasse 15. 23-25

THE CAMPBELL

Fabrică de motoare cu renume universal livrează cele mai bine construite și durabile

MOTOARE și LOCOMOBILE de benzină, oleu brut, gaz și gaz sugativ.

Lucrarea cea mai toftină, mai sigură, neconturbată! Prețuri ieftine. Plăși favorabile. Garanție în toată privința!

841 Reprezentant general: 10-26

Victor Korányi Budapest
VI, Lilezi Ferenc-tér 9.
Telefon 64-64.

Comandele să fac urgent și să trimit și cu rambursă!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Atrag atențiunea marelui public, asupra medicamentului meu, pe care l-am descoperit numai de curînd, și pe care îl dau cu garanție tuturor celor care comandă. Medicamentul are mare efect asupra bolilor de: *uime, umflături, buboate, cocitură, sugel, bubă-vinătă* apoi la *tăieturi de săcure ori de cușit, la durere de spate și de picioare, chiar și celui care cade de-i vinețește vre-o parte a trupului, și la bube urite de pe trup!*

Leacul folosit *vindecă ori-și-ce boală de acestea.* — Dacă morbul e mai vechiu *coace fără nici o durere, spargînd rana și trăgînd puroiul (coptura) și rămîne omul sănătos!* — Folosește și la *morburi învechite!* — Și la **ARSURI!**

Leacul e folositor și pentru *animalele domestice* rănite, de aceea e bine ca la nimeni să nu lipsească din casă acest leac pentru cazuri de *îmbolnăviri*, leacul să poată păstra dela 10-20 ani fără a să strica.

Acest medicament (leac) nu să află spre vânzare în nici o farmacie, oi să pregătește de-adreptul de mine! Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit leacul, să dau la cumpărare. — Leacul nu e periculos și are un miros plăcut! — Ca să poată procura ori-și-cine, am redus (scăzut) prețul. Portul postal deosemena îl plătesc cînd expediez comanda.

Acest medicament (o rudă de 10 cm. lungă) costă numai 1 cor. 50 fleri.
Două ruzi 2 coroane 50 fleri.

Adresați-Vă cu încredere la
Romul Budoiu-Deleanu
în Sibiiu-Nagyszeben
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Dați adresa corect: numele, caracterul și comitatul.

Acest leac e controlat și de medic, constîndu-se că e bun.

Preț ieftin, vindecare sigură!